

Saakašvili byl v Gruzii odsouzen in absentia

Tbiliský městský soud uznal vinu gruzínského exprezidenta, nynějšího opozičního politika v Ukrajině a aktuálně osoby bez státní příslušnosti Michaila Saakašviliho v případě vraždy Sandro Girgvlianiho a odsoudil jej in absentia ke třem letům vězení. Zároveň mu po dobu 17 měsíců zakázal působit na jakýchkoli státních postech. Saakašvili byl odsouzen za zneužití prezidentských pravomocí – dle gruzínských vyšetřovatelů nezákonně omilostnil pachatele vraždy bankéře Girgvlianiho. Ten byl nalezen mrtev v roce 2006 poté, co se údajně v baru dostal do sporu s vysoce postavenými pracovníky gruzínského ministerstva vnitra.

Michail Saakašvili

Zdroj: Wikimedia Commons

Vyšetřovatelé Saakašviliho ve spojitosti s vraždou bankéře obvinili v roce 2014, tedy poté, co již opustil prezidentský post a v zemi začala vládnout dřívější opozice, koalice Gruzínského snu založená oligarchou Bidzinou Ivanišvilim. Saakašvili proto považuje rozsudek za výsledek objednávky svého politického oponenta. Otázkou zůstává možnost Saakašviliho vydání do Gruzie z Ukrajiny, kde se nyní nachází a kde rovněž čelí obvinění ukrajinské prokuratury ze zločinného spolčení (viz [prosincový zpravodaj](#)).

(EN) <https://www.rferl.org/a/georgia-saakashvili-sentenced-in-absentia-abuse-power/28956309.html?lflags=mailer>

(RU) <https://www.ekhokavkaza.com/a/28956985.html>

(EN) <https://jam-news.net/?p=79055>

Gruzínský soud vynesl bezprecedentní rozsudek v případě sexuálního obtěžování

Gruzínský soud v Tbilisi rozhodl ve prospěch ženy, která žalovala svého bývalého nadřízeného za sexuální obtěžování. Stalo se tak vůbec poprvé v historii gruzínského soudnictví, kdy se soud v podobném případě postavil na stranu žalobkyně. Soud nařídil odsouzenému novináři a producentovi Šalvovi Ramišvilimu, aby poškozené novinářce a herečce Tatie Samcharadze zaplatil 2.000 gruzínských lari za morální újmu.

V gruzínském právu není sexuální obtěžování definováno – Gruzínské hnutí žen proto vloni na podzim předalo parlamentu petici požadující právní ukotvení sexuálního obtěžování jakožto formy diskriminace.

(EN) <http://www.tabula.ge/en/story/128394-woman-wins-sexual-harassment-suit-against-former-boss-in-unprecedented-case-in-georgia>

Kontroverzní výměna vězňů uvrhla Abcházii do dalšího kola politické krize

Nový rok s sebou do ulic Suchumi, hlavního města Abcházie, přinesl novou vlnu masových protestů. Rozbuškou nespokojenosti se stala prezidentská milost udělená Giorgi Lukavovi – etnickému Gruzínovi, který po gruzínsko-abchazském konfliktu v 90. letech působil v řadách polovojskové skupiny Bratrstvo lesa. Ta v Galském regionu při hranici s Gruzíí vedla guerillovou kampaň proti abchazským autoritám a svými kriminálními aktivitami sužovala život místních obyvatel. Abchazský prezident Chadžimba ale udělení milosti Lukavovi ospravedlňuje tím, že šlo

o součást rozsáhlejší výměny vězňů na základě žádosti jihoosetského prezidenta: několik etnických Gruzínů odpykávajících si tresty v abchazském vězení mělo být vyměněno za Jihoosetince držené za mřížemi v Gruzii. Pod tlakem opozice byla sestavena parlamentní komise s úkolem prošetřit okolnosti přidělení milosti. Ta nakonec předala případ do rukou Ústavnímu soudu. Opozice je nicméně rozhodnutá tlačit na Chadžimbovu rezignaci.

Dle některých analytiků je ale propuštění odsouzeného zločince pouze druhořadou příčinou protestů. Dlouhodobá nespokojenost vyrůstá z neutěšeného stavu místní ekonomiky, kriminalizace státních struktur a chudoby, svírajících abchazskou společnost v pocitu bezvýchodnosti. Ten periodicky přechází v hněv namířený proti stávajícím autoritám neschopným měnit situaci k lepšímu.

(EN) <https://jam-news.net/?p=79360>

(EN) <https://eurasianet.org/node/86691>

(RU) <https://eadaily.com/ru/news/2018/01/06/abhaziya-bez-pyati-minut-revoljuciya>

Anatolij Bibilov

Zdroj: Wikimedia Commons

Balkánská jízda Anatolije Bibilova

Prezident neuznané republiky Jižní Osetie Anatolij Bibilov v lednu navštívil Republiku srbskou (srbsky, chorvatsky a bosensky „Republika Srpska“) – většinou etnicky srbskou entitu spoluutvářející federativní stát Bosnu a Hercegovinu. Setkal se zde s Miloradem Dodikem, prezidentem Republiky srbské razícím separatistickou linii, a zúčastnil se zdejších (z pohledu Bosny kontroverzních) oslav „dne státnosti“. V rámci návštěvy došlo k podpisu memoranda o vzájemné spolupráci a oba politici nešetřili slovy podpory – zatímco

Dodik se vyjádřil, že Jižní Osetie má „naprosté suverénní právo rozhodnout si o svém osudu“, Bibilov označil obě teritoriální entity za „dvojčata“, která navíc sdílejí podobný vztah se svým společným strategickým partnerem – Ruskou federací.

Svou „evropskou tour“ Bibilov zahájil na východě Ukrajiny, kde navštívil Doněckou lidovou republiku a mimo jiné zde vyjádřil podporu Jihoosetincům bojujícím na straně donbaských separatistů. Následně zamířil na Balkán, kde se ještě před Republikou srbskou jeho první zastávkou stalo Srbsko. Zde se srbským korunním princem společně ocenili „pozitivní roli Ruska v udržování stability v mnoha zemích světa“. Řada analytiků nepochybuje o tom, že Bibilovova „balkánská jízda“ byla zorchestrována Moskvou jako součást snah podporovat prokremelské separatistické tendence a vnášet rozkol mezi evropské země.

(EN) <http://www.civil.ge/eng/article.php?id=30785>

(EN) <https://jamestown.org/program/south-ossetian-separatist-leader-becomes-envoy-russkiy-mir-balkans-ukraine>

Veřejné mínění v Arménii: zhoršující se postoje k Ázerbájdžánu a víra v armádu

Na začátku nového roku byly publikovány dva rozsáhlé výzkumy veřejného mínění v Arménii. Průzkum jerevanského „Kavkazského institutu“ (Caucasian Institute) zkoumal postoje k Ázerbájdžánu a konfliktu v Náhorním Karabachu. Výsledky ukazují, že pouze 8 % Arménů podporuje ústupky Ázerbájdžánu s cílem dosažení míru, přičemž ve stejném průzkumu v roce 2004 to bylo okolo dvou třetin dotázaných. V průzkumu v roce 2009 zmínilo 35 % Arménů, že jsou ochotni obchodovat s Ázerbájdžánci, v roce 2015 už to bylo jen 17 %. Tato data podporují všeobecnou tendenci uzavírání a zatvrzování arménské společnosti. Zajímavé jsou také rozdíly uvnitř arménské populace. I když většina dotázaných nepodporuje „vojenské“ řešení konfliktu, tato varianta má největší podporu mezi mladými (18-24 let) a mezi generací veteránů z války v 90. letech. Pozoruhodné jsou také rozdíly mezi oběma stranami konfliktu, například v roce 2009 si 30 % Arménů dokázalo představit přátelství s Ázerbájdžánci, na druhé straně v Ázerbájdžánu stejně odpovědělo jen asi 1 % dotázaných.

V jiném průzkumu organizace CRRC zjistila, že 78 % dotázaných Arménů věří armádě. Druhou nejdůvěryhodnější institucí s 76 % je pak Arménská apoštolská církev. Vláda a legislativa dopadly daleko hůře, zejména prezident Serž Sarkisjan, kterému věřilo jen 18 % dotázaných. V otázce

kách zahraniční politiky dvě třetiny dotázaných schvalují arménské členství v Eurasijském ekonomickém svazu, 64 % označilo Rusko za „nejpřátelštějšího“ zahraničního spojence. 55 % dotázaných by ale také v různé míře podporovalo vstup Arménie do EU.

(EN) <https://eurasianet.org/s/survey-armenians-attitudes-toward-azerbaijan-increasingly-hardening>

(EN) <https://www.azatutyun.am/a/28946357.html>

(EN) http://c-i.am/wp-content/uploads/Policy_Paper_final.pdf

Monitorování příměří v Náhorním Karabachu

Ministři zahraničí Arménie a Ázerbájdžánu se společně se třemi spolupředsedy Minské skupiny OBSE, která má na starosti mírové řešení konfliktu v Náhorním Karabachu, setkali 18. ledna v Krakově. Hlavním tématem jednání byla implementace dohody o rozšíření monitorovací mise OBSE. Dohoda byla nicméně pouze omezená a citlivé otázky zůstávají nevyřešeny. Hlavní z nich je sídlo monitorovací mise. Ázerbájdžán souhlasí s rozšířením mise, pokud bude umístěna nadále v Baku, Jerevanu a Stěpanakertu (hlavním městě neuznaného Náhorního Karabachu). Jerevan ale požaduje její umístění také v Martakertu, blízko nejnestabilnější části linie kontaktu. Nyní monitoruje příměří pouze šest pozorovatelů OBSE jednou za 1-2 měsíce. Podle ruského spolupředsedy Minské skupiny Popova by mělo být přidáno dalších sedm pozorovatelů. Strany se také dohodly na možnosti uskutečnit další „hodnotící misi“ zaměřenou na nové osídlení sporných území. Ázerbájdžán dlouhodobě obviňuje Arménii z osídlování území včetně umísťování syrských uprchlíků v Náhorním Karabachu (viz [červnový zpravodaj](#)). Výsledek této mise může být nicméně přínosný i pro Arménii, může totiž odhalit složitost možného navrácení sporných území. Poslední takové zhodnocení proběhlo v roce 2010.

(EN) <https://eurasianet.org/s/armenia-azerbaijan-is-monitoring-of-occupied-territories-back-on-the-table>

(EN) <https://www.azatutyun.am/a/29000258.html>

(EN) <https://www.azatutyun.am/a/28983544.html>

Arménský prezident nominoval nástupce před změnou politického systému

Arménie se připravuje na změnu politického systému. V květnu tohoto roku se stane parlamentní republikou a většina výkonné moci se přesune z prezidenta na premiéra. Současný prezident Serž Sarkisjan představil svého možného nástupce, současného arménské velvyslance ve Velké Británii, Armena Sarkisjana (*pozn. žádná příbuzenská spřízněnost*). V minulosti prominentní intelektuál Armen Sarkisjan pracoval na Univerzitě v Cambridgi a na přelomu let 1996 a 1997 byl čtyři měsíce premiérem provizorní arménské vlády. Očekává se, že jej zvolí parlamentu dominující Republikánská strana, pravděpodobně i s podporu koaliční ARF-D. Ve prospěch Sarkisjana by měl hrát i fakt, že strávil velkou část života v zahraničí a není členem žádné politické strany. Dle slov současného prezidenta by měl jeho nástupce mít dobré vztahy v zahraničí a s arménskou diasporou. Arménie odsouhlasila změnu systému v referendu v roce 2015. Dle kritiků se jedná o snahu současného prezidenta prodloužit své funkční období.

Hlavní boj se tedy povede o premiérské křeslo. Současný premiér za Republikány Karen Karpetjan začíná být čím dál více izolován a upozadován svým ministrem obrany Vigenem Sarkisjanem (*rovněž žádná spřízněnost*). I když Republikánská strana dříve slibovala opak, nyní naznačuje, že by mohla nakonec přeci jen podpořit kandidaturu současného prezidenta.

(EN) <https://www.rferl.org/a/armenia-president-nomination-sarkisian-armen-serzh/28984771.html>

(EN) <https://eurasianet.org/s/presidential-selection-armen-sargsyans-second-coming-to-armenia>

(EN) <https://www.azatutyun.am/a/29007690.html>

Arménie uznala genocidu iráckých Jezídů

Arménský parlament jednomyslně schválil rezoluci, která označuje masakry iráckých Jezídů spáchaných takzvaným Islámským státem (IS) za genocidu. Parlament také vyzval mezinárodní komunitu k potrestání pachatelů masakrů. Tisíce Jezídů bylo zavražděno, když Islámský stát v srpnu 2014 obsadil Sindžár na severozápadě Iráku. Po osvobození na konci roku 2015 bylo objeveno 30 masových hrobů. Rezoluci navrhl Rustam Machmudjan, jediný etnický Jezíd v arménské parlamentu. Ten přirovnal masakry k arménské genocidě spáchané Osmanskou říší v roce 1915, v rámci které Osmanští Turci zabíjeli také Jezidy, kteří byli nuceni uprchnout do

dnešní Arménie. Nyní žije v Arménii asi 50.000 Jezídů. Ti dříve protestovali proti příliš pomalé reakci vlády na masakry v Sindžáru. V dubnu 2016 byl v Jerevanu odhalen pomník Jezídů a dalších lidí zmasakrovaných Islámským státem.

(EN) <https://www.azatutyun.am/a/28978565.html>

(RU) <http://www.kavkaz-uzel.eu/articles/315181/>

Protesty motoristů v Jerevanu

Jerevanští motoristé se bouří. Protesty vyvolalo rozhodnutí ministerstva dopravy zakázat dovoz a používání aut s volantem na pravé straně. Lidé na sociálních sítích a organizace motoristů iniciativu kritizovali. Ministr dopravy Martirosjan se setkal s aktivisty z iniciativy „Pravostranné řízení“. Ti tvrdí, že nové nařízení slouží hlavně zájmu velkých prodejců automobilů. Aktivisté také zmínili, že zákaz nemůže být prosazován retrospektivně. Zákon by měl vstoupit v platnost 1. dubna 2018.

(EN) <http://www.eng.kavkaz-uzel.eu/articles/41873/>

(RU) <http://www.kavkaz-uzel.eu/articles/314214/>

Zdroj: irfs.org

jsme o tom psali [zde](#)). „Můžete nás nechat zavřít nebo zabít, objeví se ale další, kdo budou v našem boji pokračovat. Naším cílem není sesadit Ilhama Alijeva. Naším nejvyšším cílem je vrátit lidem naději,“ zmínil ve svém emotivním projevu během soudního líčení Mukhtarli. Ke třem letům vězení byla koncem ledna odsouzena i místopředsdkyně Ázerbájdžánské lidové fronty, tamní opoziční stany. Gezyal Bairamly byla podobně jako Mukhtarli poslána za mříže kvůli údajnému pašování většího než povoleného finančního obnosu. Na ázerbájdžánsko-gruzínském hraničním přechodu jí v loňském květnu během kontroly neznámý muž strčil do tašky balíček, a než se stihla vzpamatovat, zavolali si ji k sobě celníci. Ti po proskenování tašky údajně prohlásili „*máte tam 12.000 dolarů*“, a to aniž by balíček otevřeli a sumu přepočítali. Gruzie coby dosavadní oblíbená destinace ázerbájdžánského disentu tak přestává být bezpečným přístavem. Podle ázerbájdžánské lidskoprávní organizace Centrum pro obranu politických vězňů je v současnosti za mřížemi 161 kritiků režimu.

(EN) <http://www.eng.kavkaz-uzel.eu/articles/42211/>

(EN) <http://www.eng.kavkaz-uzel.eu/articles/41982/>

(EN) <https://www.rferl.org/a/azerbaijan-jails-prominent-opposition-figure-smuggling-charges/28992166.html>

(EN) <https://www.rferl.org/a/azerbaijan-muxtarli-journalist-prosecutors-eight-year-sentence/28970830.html>

(EN) <https://www.meydan.tv/en/site/politics/26917/>

Rok 2017 v ázerbájdžánských médiích očima exilových novinářů

Opoziční médium Meydan TV se sídlem v Berlíně publikovalo smutnou bilanci stavu ázerbájdžánské novinářiny v loňském roce. Zprávy o četných zatčeních, mučení ve vazbě, politicky motivovaných rozsudcích, ale i údajné sebevraždě novináře ve vězení se mísí s koncem fungování poslední nezávislé tiskové agentury Turan TV. Zpráva dále popisuje snahy o koupi loajality žur-

Novinář na šest, politička na tři roky: ázerbájdžánský režim zavírá své kritiky jako na běžícím pásu

V polovině ledna byl v Baku odsouzen k šesti letům vězení novinář Afgan Mukhtarli za údajné pašování a ilegální překročení hranice. Mezinárodní lidskoprávní organizace a představitelé západních států mají nicméně jasno v tom, že jde o politicky motivovaný případ. Mukhtarli se totiž věnoval vyšetřování korupčních praktik v nejvyšších patrech ázerbájdžánské politiky, a to včetně rodiny současného prezidenta Alijeva. Mukhtarli neutekl vzteku mocných ani v Gruzii, kam uprchl v roce 2015 se svou ženou poté, co se začal obávat o život. V květnu 2017 byl totiž unesen bezpečnostními složkami Ázerbájdžánu (a podle všeho skandálně i při součinnosti úřadů Gruzie, což je nyní vyšetřováno) přímo z Tbilisi (více

nalistů ze strany ázerbájdžánského prezidenta Alijeva „darováním“ 255 bytů na Národní den novinářů. Snad jediným pozitivem jsou prestižní mezinárodní ceny udělené tamním novinářům a novinářkám, například globálně známé Chadíže Ismajlové. Ta za svou investigativu o korupci prezidentské rodiny strávila rok a půl ve vězení. V současnosti je opět na svobodě, avšak jen částečně: ze země nesmí kvůli „probíhajícímu vyšetřování“ vycestovat. Podle loňského žebříčku nevládní organizace Reportéři bez hranic je Ázerbájdžán na 162. místě ze 180 hodnocených zemí v oblasti svobody médií.

(EN) <https://www.meydan.tv/en/site/politics/26761/>

(EN) <https://rsf.org/en/ranking>

Ropná velmoc svým obyvatelům servíruje jedenadvacetkrát horší naftu, než máme v Evropě

Skupina gruzínských a ázerbájdžánských novinářů testovala kvalitu nafty, kterou prodává v obou zemích na benzínkách ázerbájdžánská státní ropná společnost SOCAR. Výsledky byly šokující. Podle testů nezávislé tbiliské laboratoře Magi byla nafta prodávaná v Ázerbájdžánu jedenadvacetkrát méně kvalitní, než připouštějí evropské standardy, přičemž gruzínská „jen“ dvakrát. Na vině je zejména abnormálně zvýšený podíl síry v naftě, který ukazuje na její nízkou kvalitu a představuje velké nebezpečí pro tamní životní prostředí. „Kupuju si auta na diesel kvůli nízké spotřebě. Kvalita nafty je však tak nízká, že moje auto spotřebuje 10-12 litrů na 100 kilometrů. Nekvalitní diesel mi dokonce odrovnal jeden válec,“ postěžoval si Natig Valijev, řidič z Baku.

(EN) <https://www.meydan.tv/en/site/politics/26778/>

Režim vs. disent: represe, kyberútoky, vyhrožování exulantům

Ázerbájdžánské médium sídlící v Německu Meydan TV se v posledních měsících stalo obětí sílících kyberútoků. Ty vygradovaly 29. ledna, kdy se někdo vlomil do facebookového účtu Meydan TV. Ačkoliv se administrátorům podařilo přístup po 12 hodinách obnovit, pětiletý obsah jejich Facebookové stránky byl již hackery kompletně vymazán. Hackerům se též podařilo jednostranně odhlásit 100.000 odběratelů, což je pětina všech odběratelů stránky. Podobným útokům v lednu čelili i osobnosti ázerbájdžánské opozice Ali Kerimli a Džamil Hasanli či k režimu kritická stránka „Made in Azerbaijan“. Mahammadu Mirzali, ázerbájdžánskému exulantovi žijícímu ve Francii, který stránku provozuje, bylo dokonce vyhrožováno tím, že bude prodlouženo politicky motivované uvěznění jeho dvou příbuzných, kteří v Ázerbájdžánu zůstali. Mirzalimu též dvě neznámé osoby ve Francii vyhrožovaly fyzickým násilím. Jde o znepokojivé indicie toho, že ázerbájdžánský režim se nebojí kombinovat domácí represe proti disentu s kyberútoky či vyhrožováním svým kritikům žijícím v exilu. Vloni na podzim režim poprvé „vypnul“ domácí internet v době opozičních demonstrací. Letos na podzim se budou v Ázerbájdžánu konat prezidentské volby. Přípravy na ně však podle všeho probíhají již nyní.

(EN) <https://www.opendemocracy.net/od-russia/arzu-geybullaha-hebib-muntezir/azerbajjans-authoritarianism-goes-digital>

(EN) <https://www.irfs.org/news-feed/irfs-azerbajjani-authorities-must-stop-cyber-sabotage-against-independent-media/>

(EN) <https://www.meydan.tv/en/site/politics/27148/>

K odběru měsíčního zpravodajství z jižního Kavkazu se můžete snadno přihlásit na

<http://www.cestainiciativy.cz>

Líbí se vám zpravodajství? Pomozte nám pokračovat v jeho vydávání!

NEzávislé Sociálně Ekologické HNUTÍ – NESEHNUTÍ

tř. Kpt. Jaroše 18, 602 00 Brno, tel.: 543 245 342, e-mail: brno@nesehnuti.cz

<http://www.nesehnuti.cz>

Na vzniku tohoto přehledu zpráv se podíleli:

Ondřej Zacha, Jakub Šimák, Barbora Jelínková, Martin Hyťha

Poznámky:

Názvy některých měst i území na jižním Kavkaze se staly součástí politických bojů, které navazují na přímé vojenské konflikty mezi různými znepřátelenými zeměmi. Proto se můžete ve zpravodajství v ruském i anglickém jazyce setkat s názvy jako

Sukhumi/Sukhum, Stepanakert/Khankendi [1], Tskhinvali/Tskhinval, South Ossetia/Tskhinvali Region apod. V tomto zpravodaji se snažíme používat pro pojmenování hlavních měst neuznaných či částečně uznaných území jazykovou podobu, která byla konzultována s Ústavem pro jazyk český Akademie věd České republiky (pokud taková podoba existuje).

Pro bezprostřední vzhled a ilustraci některých názorových postojů politického života na jižním Kavkaze občas uvádíme i odkazy na zdroje, které vyjadřují stanovisko pouze jedné ze zainteresovaných stran či na zdroje, které v žádném případě nelze označit za nezájaté. V žádném případě to neznamená, že se redakce tohoto zpravodaje ztotožňuje se všemi názory či východisky médií, jejichž odkazy uvádíme.

[1] Ázerbájdžán v roce 1991 přejmenoval město na Chankendi a používá pouze tento název, Arménie a arménské obyvatelstvo, které nyní město ovládá, používají název Stepanakert vzniklý v dobách Sovětského svazu v roce 1923.

TRANSITION

Projekt byl podpořen z prostředků Ministerstva zahraničních věcí ČR v rámci Programu transformační spolupráce ČR.